

BLENDOW

LEXNOVA

LEXNOVA NYHETER

Hovrätten ändrar: Försumligt driva process mot kund före konkurs

Publicerad

27 FEB 2023

Hovrätten anser i motsats till tingsrätten att en styrelseledamot var försumlig genom att driva en domstolsprocess mot en kund i stället för att likvidera byggbolaget. Att tvisten drog ut på tiden påverkar inte bedömningen.

Under 2016 anlidade en 24-årig fastighetsägare en byggfirma för en entreprenad bestående av renovering av hus på hennes fastighet i Gävle, som hon hade ärvt. 24-åringen hävde avtalet i november 2016. Det uppkom en tvist mellan parterna och byggfirman väckte i december 2016 en talan mot kvinnan vid Gävle tingsrätt. I tingsrättens dom den 28 september 2018 vann byggfirman medan kvinnan vann i hovrätten.

Byggfirman förpliktades betala 24-åringens rättegångskostnader i domstolarna med 757 555 kronor jämte ränta. Högsta domstolen beslutade i mars 2020 att inte bevilja prövningstillstånd. Därefter, den 15 april 2020, begärdes byggfirman i konkurs.

Kvinnan begär nu ersättning för sina rättegångskostnader med 757 555 kronor av den ställföreträdare för byggfirman som kvinnan hela tiden haft kontakt med. Talan avser tillämpning av aktiebolagens bestämmelser i 25 kap. Ställföreträdaren har varit försumlig och har ett personligt betalningsansvar i enlighet med 25 kap. 18 § aktiebolagslagen.

Grunden för att det personliga betalningsansvaret uppstått är att byggfirman har gjort två kontrollbalansräkningar. Den andra visade att bolaget alltjämt hade kapitalbrist och att det egna kapitalet understeg aktiekapitalet. Bolaget försattes inte i likvidation. Som styrelseledamot var ställföreträdaren personligt betalningsansvarig för bolaget skulder som uppkom därefter. Den andra kontrollbalansräkning var den 28 februari 2018 och medansvarsperioden inträdde således den 14 mars 2018. De fordringar som uppkom efter den 14 mars 2018 är man personligt betalningsansvarig för som styrelseledamot, vilket ställföreträdaren var.

När det gäller frågan om ställföreträdaren varit försumlig konstaterade Gävle tingsrätt, efter att ha redogjort för HD-avgörandet NJA 2012 s. 858 följande: I detta fall har byggfirman och dess ställföreträdare valt att inleda en rättegång för att få betalt för arbete som utförts åt käranden. Firman har anlitat en advokat som ombud och det förefaller, enligt rätten, som att parterna och tingsrätten varit överens om att en huvudförhandling skulle hållas den 12 och 13 september 2017, i god tid innan den andra kontrollbalansräkningen- den förhandlingen ställde domstolen in. Nya sammanträden bestämdes och i stället för huvudförhandling kom det, som det förefaller efter propåer från kärandens ombud, att hållas en muntlig förberedelse i mars 2018. När medansvarsperioden inleddes hade byggfirman alltså upprättat två kontrollbalansräkningar och rättegången var långt framskriden. Enligt företrädaren skulle en framgång i rättegången innebära att byggfirman inte skulle försättas i likvidation.

I tingsrättens dom den 25 september 2018 vann byggfirman. I domen uppstod en fordran för byggfirman mot den 24-åriga kvinnan och det var först i juni 2019 som hovrätten meddelade sin dom och ändrade tingsrättens dom. Eftersom byggfirman under denna tid hade en fordran mot 24-åringen genom domen kan det, menar domstolen, inte anses försumligt av företrädaren att inte försätta sitt bolag i likvidation under tiden mellan det två domarna.

Frågan är om det var försumligt att inte försätta firman i likvidation under medansvarsperioden fram till tingsrättens dom i september 2018. Vid den bedömningen förefaller det som att den huvudförhandling som skulle ha hållits i september 2017 ställdes in, att 24-åringens ombud inte var beredd på att medverka i en huvudförhandling under 2017 samt att kvinnans problem med ombudbyte fördröjde rättegångens slutförande. Detta var omständigheter som firman och dess ställföreträdare inte kunde lastas för.

Vid en samlad bedömning medförde det att ställföreträdaren visat att han, i den situation som bolaget befann sig i, inte varit försumlig när han under medansvarsperioden underlåtit att försätta bolaget i likvidation och i stället låtit bolaget driva sin talan i rättegång mot kvinnan (även om det innebar en slutlig effekt med bland annat att bolaget ådrog sig betalningsansvar för egna och motpartens rättegångskostnader). Käromålet skulle därför lämnas utan bifall.

Hovrätten för Nedre Norrland vänder nu på steken och anser till att börja med att styrelseledamoten har varit försumlig. Styrelsen i ett bolag är, menar hovrätten, skyldig att fortlöpande övervaka bolagets ekonomiska situation. Skyldigheten att fortlöpande hålla sig underrättad om och bedöma bolagets ekonomiska situation innebär att varje ledamot på ett grundligt sätt ska följa bolagets

ekonomiska utveckling. Den ansvarsbedömning som ska ske, ska utgå ifrån vad en styrelseledamot med en fungerande rapportering och kännedom om bolagets ekonomiska utveckling objektivt sett borde ha haft skäl att anta vid en viss given tidpunkt. Passivitet eller bristande kompetens kan inte utgöra grund för befrielse från ansvar (se NJA 2009 s. 221 och prop. 1987/88:10 s. 71 f.).

Svaranden har varit ensam styrelseledamot i Urfället och medveten om den ekonomiska situation som bolaget befunnit sig i samt sin skyldighet att ansöka hos tingsrätten om likvidation. Han har berättat att han inte ansökte om likvidation eftersom han var övertygad om att Urfället skulle vinna tvisten mot sin kund vilket skulle medföra ett kapitaltillskott till bolaget av sådan storlek att

likvidation kunde undvikas. Ledamoten har vidare berättat att han upphörde med all verksamhet i bolaget för att inte dra på bolaget mer kostnader. Han sålde även inventarier i Urfället till sin sons nystartade bolag. Gällande inventarierna skulle de sedan föras tillbaka till Urfället när bolaget hade kommit på fötter igen.

Hovrätten anser att det faktum att ledamoten, trots de ekonomiska förhållandena i Urfället, fortsatt driva tvisten visar att han har varit försumlig. Den omständigheten att tvisten drog ut på tiden, och att tidsutdräkten inte berodde på omständigheter hänförliga till Urfället, påverkar inte den bedömningen. Detta då ledamoten har, oavsett utfallet av processen, haft att ansöka om bolagets försättande i likvidation. Den omständigheten att Urfället inte åtog sig några nya arbeten under medansvarsperioden saknar betydelse för frågan om ledamoten har agerat försumligt. Sammantaget anser hovrätten att det inte har framkommit några omständigheter som visar att ledamoten inte har varit försumlig. Hovrätten anser därför, till skillnad från tingsrätten, att ledamoten är personligt betalningsansvarig för Urfällets förpliktelser från och med den 14 mars 2018.

En förpliktelse att betala rättegångskostnader ska anses uppkomma löpande i takt med att kostnaden upparbetas, t.ex. genom att ett ombud utför visst arbete eller att en utgift betalas. Detta innebär att det endast är rättegångskostnader som är hänförliga till medansvarsperioden som kan bli föremål för personligt betalningsansvar hos styrelseledamöterna. Om talan har väckts före periodens början omfattar medansvaret inte sådana rättegångskostnader som har upparbetats fram till denna tidpunkt (se NJA 2020 s. 526 p. 14-19).

Ledamoten är således personligt betalningsansvarig endast för de rättegångskostnader som har upparbetats under medansvarsperioden. Kundens andrahandsyrkande motsvarar de kostnader som är hänförliga till medansvarsperioden. Ledamoten har vitsordat beloppet och sättet att beräkna ränta. Han ska därför förpliktas att betala 636 113 kronor jämte ränta till käranden.

Mikael Kindbom

Instans: Hovrätterna

Rättsområden: [Konsumenträtt](#), [Entreprenadrätt](#), [Insolvensrätt](#), [Associationsrätt - aktiebolagsrätt](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter